

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„SPOLU PŘÍRODOU I ŽIVOTEM“

Motto: „Jsme jako stromy, každý jiný, ale spolu tvoříme les.“

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE	1
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	1
2.1 Historie Lesní mateřské školy Svatošky	1
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	2
3.1. Věcné podmínky	2
3.2 Životospráva	3
3.3 Psychosociální podmínky	4
3.4 Organizace	4
3.5 Řízení mateřské školy	5
3.6 Personální a pedagogické zajištění	6
3.7 Spoluúčast rodičů	6
3.8. Podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami	7
3.8.1. Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	8
3.8.2 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	8
3.9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných	9
3.10. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	9
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	9
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	11
6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	12
6.1 Dítě a jeho tělo	13
6.2 Dítě a jeho psychika	15
6.2.1 Jazyk a řeč	16
6.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace	18
6.2.3 Sebepojetí, city, vůle	20
6.3 Dítě a ten druhý	22
6.4 Dítě a společnost	25
6.5 Dítě a svět	28
6.6 Klíčové kompetence	31
6.7 Integrované bloky	32
7. EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA	34
7.1. Dlouhodobý plán školy	36

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Provozovatel: Lesní mateřská škola Svatošky z.s., Nábřeží Jana Palacha 1139/40

IČO: 03756122 IZO: 691015716

Provozovna LMŠ Svatošky se nachází v Doubí v Karlových Varech za SOS vesničkou, na pozemku p.č. 579 v k.ú.

Kontaktní osoba: Ing. Martina Šilhánová, tel.: 773 581 684

ŠVP zpracovala: Ing. Martina Šilhánová a tým průvodců

Platnost dokumentu: od září 2022

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Typ školy: Lesní mateřská škola, zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení MŠMT

Velikost školy: jedna věkově heterogenní třída o kapacitě 20 dětí

Počet pedagogů: 2 pedagogičtí pracovníci (průvodci) na skupinu 16 dětí, 3 průvodci na skupinu 20 dětí, celkem k dispozici 5 průvodců

Stravování: Je možný denní dovoz jídla ze školní jídelny, ale všichni rodiče se vzdali práva na stravování a stravu zajišťují sami.

Provozní doba: 8:00 - 16:30

Lokalita školy: Lesní mateřská škola Svatošky se nachází v Doubí u lesa za SOS vesničkou na pozemku p.č. 579 v k.ú.

Charakter a specifika budovy/budov: LMŠ má k dispozici jurtu, zastřešenou verandu a maringotku. Zastřešená veranda se nachází před jurtou a vedle jurty je maringotka, která slouží pro odpočinek dětí. Vzdělávání dětí probíhá v jurtě a v blízkých lesích.

2.1 Historie Lesní mateřské školy Svatošky

Činnost zahájila v září 2014 jako lesní třída Montessori Mateřské školy Elipsa /Mateřská škola Moudré hraní o.p.s./. Od 1. 12. 2014 funguje samostatně jako Lesní mateřská škola Svatošky z.s. Lesní školka Svatošky je soukromé zařízení s právní subjektivitou „zapsaný spolek“. Od září roku 2022 je LMŠ Svatošky zapsána v rejstříku MŠMT..

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1. Věcné podmínky

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (týkajících se např. čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hlučnosti, světla a stínu, alergizujících či jedovatých látek a rostlin).

Zastřešená veranda o rozměrech 4 x 8 metrů, se nachází před jurtou. Jsou zde omyvatelné dětské stoly a lavice, na kterých si děti hrají, a po řádném umytí i svačí a obědvají. Dále jsou zde police s pomůckami na ven: míče, létající talíře, lano, krabice s vyřezávacími noži a škrabkami na zeleninu – používáme na ořezávání klacků, dřevěné tyče (z intuitivní pedagogiky), náradí (kladiva, pilka, kleště, hřebíky, rašple), chůdy na provázku. Děti mají k dispozici výtvarný materiál – pastelky, papíry.

Jurta o průměru 6 metrů má finská kamna, která zajišťují teplé zázemí. Kamna jsou ohraničena železnou ohrádkou pro bezpečnost dětí. Hned u vchodu mají děti věšáky a místa se svou značkou. Mají zde náhradní oblečení. Dále jsou zde ramínka, na které lze pověsit mokré oblečení dětí. V jurtě se dále nacházejí stolečky a židle, na kterých si děti mohou malovat nebo v nepříznivém počasí svačit a obědovat. Dále je zde skříňka, kde se nachází erární oblečení, lékárna, knihovnička pedagogické literatury a knížek průvodců a portfolio dětí (výtvary zakládají jak průvodci, tak děti). Dále je zde skříňka se základními výtvarnými potřebami (pastelky, bločky, papíry, nůžky, lepidlo) a krabice hudebních nástrojů. Dále je zde skříňka s dětskou literaturou a otevřené police s několika hračkami a pomůckami (pár různě náročných skládanek, dřevěné kostky, vkládačka, několik dřevěných aut a maňásků, pomůcky inspirované montessori pedagogikou). S těmito hračkami si děti hrají spíše v zimě, když nám počasí nedovolí být venku. V jurtě je žíněnka a koberec a sloučí v zimním období ke klidovému režimu starších dětí po obědě.

Maringotka o rozměrech 3 x 7 se nachází nedaleko jurty a nabízí zázemí především pro spánek a odpočinek dětí. Každé dítě má zde pytlík s jeho značkou, ve kterém má karimatku a spacák. Dále je zde polička s knížkami pro případ, že by některé z dětí nemohlo usnout.

Tři separační záchody se nachází ve venkovních prostorách v blízkosti jurty. Jsou zde i připraveny kbelíky, mýdlo a várnice s teplou pitnou vodou.

Okolí není ohraničeno plotem. Fáborky určují hranice, kde se děti smí pohybovat. Nedaleko zázemí MŠ se nachází Komunitní lesní škola Skulina. V okolí roste několik smrků, borovic a bříz. Máme bahniště s kuchyňkou, jehož součástí jsou i skříňky s vyřazeným nádobím z kuchyně (hrnce, poklice, cedníky, pánve, vařečky, naběračky atd.), herní domeček. Prostor pro volnou hru poskytuje příroda a volný terén. Herními

místa je sad, les, louky, eventuálně je možné navštívit hřiště v Doubí u SOS vesničky.

Vzdělávací prostředí v okolní přírodě. V okolí má LMŠ několik míst, která navštěvujeme a máme pojmenována. Místa jsou vzdálena 15 – 45 minut dětské chůze od jurty a trávíme zde celé dopoledne. Důležitou pomůckou průvodce v LMŠ Svatošky je školková krosna. Ta obsahuje lékárníčku, velkou plachtu a sedáky z karimatek, tašku s náhradním oblečením a další pomůcky, které si průvodce nese s sebou pro daný den. Každé dítě má také svůj batůžek, kde má láhev (termosku) s pitím a svačinu. **Další vzdělávací prostředí.** 1 – 2 x měsíčně vyrážíme na výlety. Navštěvujeme pravidelně Domov důchodců, jezdíme na různé výlety a exkurze (dětská knihovna Loket nad Ohří, Ekocentrum Ostrov nad Ohří, Botanická zahrada Bečov, Karlovy Vary atp.)

3.2 Životospráva

Specifikem lesních mateřských školek je intenzivní pobyt dětí v přírodě, jenž vytváří přirozený rámec zdravého životního stylu. Děti mají denně dostatek pohybu, jenž zvyšuje jejich fyzickou zdatnost. Proměnlivost přírody a počasí přirozeně zvyšuje jejich odolnost a imunitu.

Stravování

LMŠ může zajistit stravování 3x denně ze školní jídelny Scolarest v Dalovicích. Rodiče se vzdali práva na stravování a zajišťují stravu sami. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava (dle předpisu). Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají stále k dispozici ve třídě dostatek tekutin a mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Jedním z pravidel LMŠ je, aby děti jídlo alespoň ochutnaly. Pokud však opravdu nechtějí, průvodci je v žádném případě nenutí. Děti svačí a obědvají v létě na verandě, kde se řádě umývají a desinfikují stoly. V zimě je strava podávána v jurtě. Pitný režim je zajišťován doplňováním lahví a termosek dětí pitnou vodou.

Odpočinek

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Průvodci děti ke spánku v žádném případě nenutí. Po obědě se děti dělí na „spinkací“ a „odpočívací“. „Spinkací“ děti se přesouvají do maringotky, kde jsou jim čteny pohádky nebo zpívány ukolébavky k usnutí. Starší děti mají klidový režim, pracujeme s texty pohádek a příběhů, týkající se měsíčního tématu. V zimě starší odpočívají v jurtě, v létě venku na verandě nebo na plachtě.

3.3 Psychosociální podmínky

Pedagogové jsou pro děti průvodci (i je tak nazýváme), nabízí a vytváří inspirující prostředí, vytváří bezpečný prostor v rámci hranic. Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora. Průvodci se věnují neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí). Pravidla vytváří průvodci, případně průvodci spolu s dětmi v kruhu. Pravidla dodržujeme proto, aby nám bylo ve školce dobře a aby byla zaručena osobní svoboda každého jedince do té míry, kde naráží na svobodu druhého. Průvodci důsledně dbají na dodržování hranic a zvolených pravidel, respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování (jednají nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.). Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem ani nadměrnou náročností prováděných činností. Průvodci jsou laskaví, přistupují k dětem citlivě a s láskou a respektem. Ke všem dětem přistupují rovnocenně, aby žádné z nich nebylo zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací učitele s dětmi. V dětech nepodporujeme soutěživost. Průvodci uplatňují pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Dále se vyhýbají negativním slovním komentářům a na projevy a výkony dítěte reagují pozitivním oceněním a nevyžívají paušálních pochval stejně jako odsudků. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života (je dítěti tematicky blízká, jemu pochopitelná, přiměřeně náročná, dítěti užitečná a prakticky využitelná). Průvodci se snaží být vždy přítomní. Umí pečovat i o sebe (duševní hygiena). Jsou dětem dobrými vzory.

3.4 Organizace

Děti jsou do MŠ přijímány ředitelkou školy. Kritéria pro přijetí dítěte do LMŠ Svatošky jsou vyhlášeny při zápisech. Termín přijímacího řízení stanoví ředitelka školy. O přijetí dítěte do mateřské školy rozhoduje ředitelka školy. Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim a dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci. Pro přijetí dítěte do LMŠ Svatošky je podstatné, aby rodiče plně souzněli s cíli a koncepcí LMŠ.

LMŠ Svatošky má jednu třídu o 20 dětech. V té pracují denně 2 průvodci, v případě že je 16 dětí, nebo 3 průvodci, pokud je dětí více. Třída je věkově heterogenní.

Rytmus dne je pružný a je pružně přizpůsobován aktuálním a individuálním potřebám a možnostem dětí a změnám počasí. Je sestavený tak, aby poměr spontánních a řízených činností byl v denním programu vyvážený a aby děti měly dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.

Orientační obvyklý rytmus dne:

- 8:00 - 9:00 volná hra /svačina
- 9:00 – 12:00 ranní kruh, svačina, pobyt v lese
- 12:00 – 13:00 hygiena, oběd
- 12:45 – 13:00 vyzvedávání dětí po obědě
- 13:00 – 15:00 odpočinek, výtvarné činnost, volná hra
- 15:00 – 15:30 svačina
- 15:00 – 16:30 volná hra a pobyt na zahradě, vyzvedávání dětí, konzultace s pedagogy

Pedagogičtí pracovníci (průvodci) se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí. Pokud potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas).

3.5 Řízení mateřské školy

Ředitel vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy týmu, případně s rodiči. O pedagogických záležitostech rozhoduje celý tým průvodců. Ti jsou zodpovědní za pedagogický proces a rozhodnutí přijímají společně – konsensem. O provozních záležitostech rozhoduje ředitelka, důležitá rozhodnutí přijímá schůze také na základě konsensu. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř LMŠ, tak navenek. Pedagogové se aktivně informují pomocí Whatsapp skupin a na pravidelných schůzích. Při vedení zaměstnanců ředitel vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu. Ředitel školy

vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče. Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětnou vazbu. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, s nejbližší základní školou, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

V LMŠ Svatošky působí 5 pedagogických pracovníků, kterým říkáme průvodci. Pedagogický sbor, resp. pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Pedagogičtí pracovníci se sebevzdělávají a ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně. Ředitelka LMŠ Svatošky podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně své osoby) a vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání. Prvotní je optimální pedagogická péče o děti, tudíž služby učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna. Zaměstnanci jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí). Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.). Speciální pedagog, se kterým LMŠ Svatošky aktivně spolupracuje, je Mgr. Jitka Poulíková, se kterou je probírána tvorba a realizace PLPP a IVP.

3.7 Spoluúčast rodičů

Chod LMŠ by se neobešel bez spolupráce s rodiči. Komunitní způsob fungování spolku je nedílnou součástí jeho udržitelnosti a zároveň spolupráce a dobré vztahy s rodiči vytvářejí kladné prostředí pro výchovu dětí. Dobré vztahy mezi průvodci a rodiči jsou vystavěny na základě společné spolupráce, oboustranné důvěry, otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a možnosti společných prožitků (společné budování a zvelebování jurty a jejího okolí, rodičovské schůzky, slavnosti atd.). Rodiče se také podílejí na přípravě aktivit pořádaných pro děti z LMŠ (příprava na slavnosti, narozeniny dětí, organizace spoujízdy, dopravy jídla atd.). Ročně pořádáme dvě brigády, kde společně pracujeme na zlepšení podmínek v LMŠ a jejím okolí. Rodič má právo projevit jakékoliv připomínky k chodu LMŠ, rodič je vítán svými náměty

a nápady přispívat k obohacení výchovného programu. Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět. Rodič má právo konzultovat výchovné i jiné problémy svého dítěte s hlavním pedagogem. Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Rodiče jsou pravidelně informováni o komunikační skupině a formou rodičovských schůzek. Rodiče mohou navštívit LMŠ osobně a strávit v jejím provozu celý den. Průvodci pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání. Zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.

Slavnosti: Cca jedenkrát za čtvrt roku se koná společná slavnost, kde děti seznamují rodiče s vlastní prací v LMŠ za dané období. Vychází z přírodních cyklů, lidových tradic a svátků.

3.8. Podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

V případě docházky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje LMŠ s rodiči, speciální pedagožkou Mgr. Jitkou Poulíkovou, se kterou je probírána tvorba a realizace PLPP a IVP a Pedagogicko-psychologickou poradnou v Karlových Varech. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP zpracovává škola samostatně ve spolupráci se speciální pedagožkou Mgr. Jitkou Poulíkovou a taktéž zpracovává i IVP na základě doporučení ŠPZ.

Naplnování rámcových cílů a záměrů předškolního vzdělávání je při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami přizpůsobováno tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou průvodců je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními, berou průvodci na zřetel fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší a do svých vzdělávacích strategií zahrnují podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb. Průvodci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami plně zapojují a snaží se maximálně využít jejich vzdělávacího potenciálu s ohledem na jejich individuální možnosti a schopnosti. Dále se průvodci snaží o citlivé jednání s dětmi i jejich rodiči a o vytváření pozitivního, klidného, harmonického a bezpečného prostředí.

3.8.1. Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

LMŠ zajišťuje podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními, s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí, které stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí např. v oblasti věcného prostředí, životosprávy dětí, psychosociálního klimatu, organizace vzdělávání, personálního a pedagogického zajištění, spolupráce mateřské školy s rodinou apod. Průvodci realizují všechny stanovené podpůrné opatření při vzdělávání dětí a uplatňují princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání.

3.8.2 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, dostávají velkou podporu průvodců při osvojování českého jazyka. LMŠ dbá na to, aby podpora byla poskytována včas, hlavně pokud ani rodiče dítěte neovládají český jazyk. Dítěti – cizinci uzpůsobují pedagogičtí pracovníci didaktické postupy.

Pokud by se v LMŠ vyskytovali alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v jednotlivém území, kde zejména probíhá pedagogických program a kde má LMŠ zázemí, bude zřízena skupina nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Ředitelka LMŠ může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který průvodci mohou využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

3.9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Dětem, v nějakém směru nadaným, vytváří LMŠ Svatošky ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. Průvodci poskytují nadaným dětem dostatek prostoru pro rozvoj jejich kvalit dle jejich potřeb. LMŠ spolupracuje s rodiči a se speciální pedagožkou Mgr. Jitkou Poulíkovou, se kterou je probírána tvorba a realizace PLPP a IVP. Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

LMŠ Svatošky zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

3.10. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Děti mladší 3 let jsou do LMŠ přijímány zpravidla v září na zkušební dobu dvou měsíců. Pokud adaptační pobyt dobře zvládají a jsou ve školce spokojené, jsou přijímány natrvalo. LMŠ Svatošky těmto dětem poskytuje dostatek prostoru a pomůcek vhodných pro jejich věkovou kategorii. Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty. Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek). Adaptace těchto dětí probíhá v souladu s jejich individuálními potřebami. Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby. Prostory LMŠ jsou vybaveny dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte. Průvodci těmto dětem poskytují dostatek emoční podpory a pocitu bezpečí.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Lesní mateřská škola Svatošky má jednu heterogenní třídu o kapacitě 20 dětí. Třídu navštěvují děti od tří do šesti let. Pokud je dětí daný den maximálně 16, jsou jim k dispozici celý den 2 průvodci. Pokud je nějaký den více než 16 dětí, jsou jim k dispozici celý den 3 průvodci. Celý den probíhá ve venkovních prostorách, okolních lesích a loukách. Při nepříznivém počasí je možnost zázemí ve vytápěné jurtě a na verandě. Odpočinek probíhá v maringotce, která je pro něj přímo uzpůsobena. Pokud je nepřízeň počasí ohrožující (kroupy, vichřice, vánice...) je možnost zázemí v nedaleké Krajské knihovně Karlovy Vary nebo v SOS vesničce v Doubí.

Rytmus dne je pružný a je pružně přizpůsobován aktuálním a individuálním potřebám a možnostem dětí a změnám počasí.

Orientační obvyklý rytmus dne:

- 8:00 - 9:00 volná hra /svačina
- 9:00 – 12:00 ranní kruh, svačina, pobyt v lese
- 12:00 – 12:45 hygiena, oběd
- 12:45 – 13:00 vyzvedávání dětí po obědě
- 13:00 – 15:00 odpočinek, výtvarné činnost, volná hra
- 15:00 – 15:30 svačina
- 15:00 – 16:30 volná hra a pobyt na zahradě, vyzvedávání dětí, konzultace s pedagogy

Aktivity během týdne

- **Cílená nabídka pedagoga:** dětem jsou nabízeny hry, básničky, pohybová říkadla, pohybové hry, písničky (i s hudebními nástroji), tvořivé aktivity, práce s knihami a didaktickými pomůckami, četba atd.
- **Volná hra dětí:** je nedílnou součástí přirozeného rozvoje osobnosti u dětí předškolního věku. Děti u ní mají možnost rozvíjet většinu cílových kompetencí. Pro volnou hru v LMŠ Svatošky je vymezen čas během dopoledního pobytu v lese a odpoledne po odpočinku.
- **Environmentální výchova:** pedagog dětem nabízí aktivity, jež mají dětem pomoci v chápání přírodních dějů, poznávání přírody a přirozené provázanosti dění.
- **Předškolní příprava:** probíhá 3x týdně, během poledního klidu nejmladších dětí, kdy se u předškolních dětí pedagogové soustředí na sledování školní zralosti. Předškolní výchova obsahuje grafomotorická cvičení pro rozvoj jemné motoriky, předmatematickou výchovu pro uchopení základní matematické představivosti, základní znalost abecedy a číslic, logopedická cvičení, znalost barev a rozvoj logického myšlení, rozvoj emoční inteligence.
- **Mimoškolkové aktivity, pravidelné akce:** Podzimní brigáda s rodiči, Adventní slavnost, 5-denní lyžařský výcvik, Jarní brigády – řezání dřeva, vícedenní splutí řeky Ohře, Závěrečná slavnost, pravidelné návštěvy Domova důchodců v Karlových Varech Staré Roli.
- **Zaměření na sebeobsluhu:** každodenní pobyt venku si klade vyšší nároky na samostatnost a sebeobslužnost dětí. Tyto kvality se také snažíme u dětí cíleně rozvíjet podle hesla: „Pomoz mi, abych to dokázal sám.“
- Plavání, bruslení – v některých letech pořádáme ve spolupráci s KV Arena a Baby klub Plaváček kurzy

plvání a bruslení.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Lesní mateřská škola Svatošky vychází z respektujícího přístupu, lesní pedagogiky, prožitkového a situačního učení, environmentální vzdělávání. LMŠ vede děti k samostatnosti a tím pomáhá budovat jejich sebedůvěru. Podporuje spolupráci, nikoli soutěživost. Pedagogové na svém příkladu učí děti jednat v souladu s udržitelným rozvojem v sociální, ekonomické a ekologické rovině.

Pedagogičtí pracovníci děti mezi sebou neporovnávají, ale pokroky každého jedince pozorují a posuzují zvlášť. Vzdělávací nabídka LMŠ Svatošky je postavená na přirozené dětské touze učit se a poznávat svět. Pedagogové cílí na vnitřní, nikoli vnější motivaci dětí.

Poznávání okolního světa je zprostředkováno všemi smysly, děti jsou přímými pozorovateli ročního rytmu přírody. Zvnitřňují si tak automaticky skutečnost, že člověk je součástí přírody a je třeba si ji vážit a starat se o ni. Pozorují a vnímají podle jakých zákonitostí příroda funguje. Učí se poznávat vlastní hranice, respektovat hranice ostatních, vyslovit svůj názor či nesouhlas, rozvíjet přátelství při hře. Důležitou součástí vzdělávacího procesu je důslednost průvodců při vyžadování dodržování stanovených pravidel a hranic.

Pomůckami jsou většinou předměty nacházející se přímo v lese a přírodě, jako jsou klacíky, šišky, kamínky, jehličí, voda, bláto, tráva, pařezy atp.

Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

- Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání, jeho emoční a sociální inteligence.
- Environmentální výchova.
- Osvojení hodnot, pozitivního vztahu k životu a světu.
- Utváření samostatné osobnosti dítěte se zdravým vztahem k sobě, svému okolí, společnosti a přírodě.

Metody a formy vzdělávání

- Povinná účast na ranním kruhu, kdy se věnujeme měsíčnímu tématu, učíme se měsíční píseň a navazujeme 10 – 30 minutami řízené činnosti k měsíčnímu tématu.
- Učení nápodobou.
- Rytmus roku vychází z dějů v přírodě, prožívání koloběhu roku.
- Denní pobyt venku v lese.
- Fyzická aktivita: především chůze a běh v rozmanitém prostředí.
- Jedinečnost dítěte a respektování jeho přirozených potřeb.

- Sledování a využívání senzitivních období dítěte.
- Pozorování dětí během celého dne.
- Učení prožitkem.
- Situační učení v heterogenní skupině.
- Nabídka řízené činnosti.
- Volná hra.

Vzdělávání dětí nadaných probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. LMŠ Svatošky spolupracuje se speciální pedagožkou Mgr. Jitkou Poulíkovou, se kterou je probírána tvorba a realizace PLPP a IVP.

Vzdělávací činnosti pro děti mladší 3 let jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí. Vzdelávání je založeno na vyhovujícím režimu dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek). MŠ Svatošky těmto dětem poskytuje dostatek prostoru a pomůcek vhodných pro jejich věkovou kategorii. Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah LMŠ Svatošky je v ŠVP uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Didakticky řízení činnosti, volná hra a pohybové aktivity: probíhají v průběhu celého dne formou individuální, skupinové či kolektivní práce učitelů s dětmi ve vyváženém poměru, se zřetelem na individuální potřeby dětí. Pohybové aktivity v přírodě díky nerovnosti terénu a překonávání překážek přirozeně pomáhají správnému vývoji motoriky, rovnováhy, koordinaci pohybu a orientaci v prostoru.

Pobyt venku: většina programu probíhá venku za každého počasí (důležité je dobré oblečení) - od

8:00 do 16:30 po celý rok. Program probíhá v lese či na zahradě LMŠ.

Odpoledne po odpočinku si děti hrají v okolí zázemí. V silných mrazech či při jiných extrémech počasí slouží k zajištění tepla a sucha vyhřívateľné zázemí. Pro případ kritických podmínek (např. vichřice) je zajištěné ochranné zázemí v dětském oddělení Krajské knihovny Karlovy Vary nebo v SOS vesnička v Doubí.

6.1 Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- vědomé riziko – situace, kdy je dítěti dopřáno zkoušet nové věci i za předpokladu, že může dojít k lehčímu pádu, lehkému zranění nástrojem atp.

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, opravdovými nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
Očekávané výstupy (*co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže*)
- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným 10 materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- absence či nedostatek (řízených) pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

6.2 Dítě a jeho psychika

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu,

psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebnahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“: 6.2.1 *Jazyk a řeč*; 6.2.2 *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*; 6.2.3 *Sebepojetí, city a vůle*.

6.2.1 Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtíp a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa)

apod.)

- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám

6.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Díličí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování,

odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení

6.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Díličí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí, co průvodce sleduje, že v LMŠ probíhá)

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu

- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním • zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního cítění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování

6.3 Dítě a ten druhý

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Dílčí vzdělávací cíle (*co učitel u dítěte podporuje*)

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým

- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace

6.4 Dítě a společnost

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle *(co učitel u dítěte podporuje)*

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společnosti ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka *(co učitel dítěti nabízí)*

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického,

popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích

- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

6.5 Dítě a svět

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Díličí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti,

pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky

dětí

- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění.

6.6 Klíčové kompetence

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

Rozvoj všech pěti klíčových kompetencí a výstupů z nich vyplývajících, jsou obsaženy v každém měsíčním vzdělávacím plánu a konkrétní aktivity pro jejich rozvoj jsou zapisovány v třídnici.

6.7 Integrované bloky

Každý měsíc prožíváme tematicky sestavený celek z her, písniček, říkadel, pohybových aktivit, tvoření a aktivit zaměřených na poznání. Integrované bloky vytváříme pro každý školní rok. V rámci integrovaných bloků pokrýváme všechny výše uvedené vzdělávací obsahy. Např. pro školní rok 2020 – 2021 témata vytvořená následovně:

září PODĚKOVÁNÍ =	<ul style="list-style-type: none"> ❖ seznámení se s chodem školky, okolí, hranice, pravidla ❖ sklizeň-co vypěstoval člověk (ovoce, zelenina, obilí), co z přírody (houby, šípky, jeřabiny, bezinky) ❖ dožínky ❖ houby ❖ odlet ptáků ❖ 23.9. podzimní rovnodennost ❖ 30.9. Michaelská slavnost ❖ výroba kompotu, marmelády, sirupu.... ❖ výlet předškoláci
říjen = ODVAHA	<ul style="list-style-type: none"> ❖ stromy ❖ les jako společenství ❖ řemesla-práce, materiál, dřevo ❖ 16.10. Den zdravého jídla ❖ 20.10. Den stromů
listopad = DĚLENÍ SE	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1.11. Samhain (keltský nový rok, zachoval se jako Halloween) ❖ 2.11. Dušičky- hřbitov? ❖ usínání přírody ❖ vítr, vzduch- pouštění draků ❖ ptáci
prosinec = OB DAROVÁVÁNÍ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Advent ❖ Vánoce ❖ 6.12. Mikuláš ❖ 21.12. Zimní slunovrat ❖ zvířata v lese, stopy ve sněhu ❖ Adventní slavnost - Spirála
leden = JÁ JAKO SOUČÁST CELKU	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 6.1. Tři Králové ❖ koloběh (Nový rok)- koloběh roku, vody, rostlin, života... ❖ čas - měsíce, dny, hodiny ❖ zimní sporty ❖ bruslení - KV arena

únor = OSLAVA, RADOST, ZDRAVÍ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ masopust (do 26.2.) ❖ lidské tělo, zdraví ❖ zvířata na farmě
březen = DOBRÝ SKUTEK, JARO	<ul style="list-style-type: none"> ❖ probouzení přírody ❖ postní období před Velikonocemi ❖ klíčení ❖ mláďata ❖ návrat ptáků ❖ 1.jarní kytky ❖ Morana 20.3.
duben = NADĚJE NOVÝ ZAČÁTEK	<ul style="list-style-type: none"> ❖ sázení, setí ❖ 22.4. Den Země ❖ Velikonoce ❖ Zelený čtvrtek ❖ hmyz
květen = VODA, VESMÍR, LÁSKA	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1.5. Beltain-Noc ohňů, pálení čarodějnic ❖ 3.5. Den Slunce ❖ vesmír ❖ voda a život v ní, čištění studánek ❖ plavání - 10 lekcí – duben - červen ❖ 8.5. Den matek
červen = POROZUMĚNÍ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ekologie ❖ 5.6. Světový den životního prostředí ❖ 8.6. Den oceánů ❖ 21.6. Letní slunovrat ❖ 19.6. Den otců ❖ výlet - týden na vodě ❖ slavnost ❖ pasování předškoláků

7. EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA

Tým průvodců LMŠ Svatošky se schází 1x měsíc na pedagogické radě, která trvá 2 – 3 hodiny. Řeší se zde běžné provozní problémy, ladí se detaily a radí se ohledně řešení každodenních situací. Další evaluační procesy probíhají podle následující tabulky:

	Prostředky (metody, techniky)	Kdy?	Zodpovědné osoby
Děti	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogickou diagnostiku vypracováváme ročně. • Vedeme Portfolia tvorby dětí. 	1x ročně (květen nebo červen)	Tým hlavních průvodců
Průvodci	<ul style="list-style-type: none"> • Dotazník: Kritéria pro sebevyhodnocování, následně rozhovor a porovnání s minulými výsledky • Hospitace -> následné hodnocení a diskuze 	2x ročně	Ředitelka
		2x ročně	Ředitelka
Tým	<ul style="list-style-type: none"> • Dotazník: Týmové vyhodnocování organizace jako celku, následně rozhovor a porovnání s minulými výsledky 	2 x ročně	Ředitelka
ŠVP	<ul style="list-style-type: none"> • Dotazník: Vyhodnocování naplňování ŠVP, následně rozhovor a porovnání s minulými výsledky 	1 x ročně	Ředitelka

Kritéria pro sebevyhodnocování:

1. Co se mi povedlo?
2. Co se mi nepovedlo?
3. Plním svou náplň práce?
4. Komunikuji s dětmi v souladu s koncepcí LMŠ Svatošky?
5. Cítím se ve školce dobře?
6. Řeším krizové situace dle svého názoru správně, a pokud ne co mohu zlepšit?
7. Daří se mi komunikovat s ostatními členy týmu? Chci něco změnit?
8. Nezapomínám sama na sebe? Ctím své hranice a možnosti? Jsem často nemocná/ý?
9. Nelžu dětem ani sám sobě?
10. Komunikuji dobře a dostatečně s rodiči?
11. Vzdělávám se? Je co něco, co jsem se naučila, zjistila o své práci, co mohu sdílet s kolegy?

Týmové vyhodnocování organizace jako celku

1. Jak hodnotím organizaci celého dne (kroužek, odchod do lesa, dodržování pravidel, oběd, odpočinek..)? Je třeba změnit něco u sebe či v režimu dne?
2. Jak hodnotím schůze průvodců? Jsou pro školku přínosné?
3. Je všem ve školce dobře?
4. Jsou spokojení rodiče?
5. Daří se nám komunikace v rámci týmu?
6. Materiální zabezpečení. Daří se ho vylepšovat? Co nám chybí?

Vyhodnocování naplňování ŠVP

1. Zním ŠVP a rozumím mu?
2. Daří se naplňovat Školní vzdělávací program?
3. Plníme cíle ŠVP?
4. Rozvíjíme u všech dětí klíčové kompetence?
5. Nabízíme dětem aktivity pokrývající všechny vzdělávací oblasti?
6. Dokážeme dětem pomoci rozvinout jejich nadání?
7. Dokážeme dětem nabídnout aktivity pro rozvoj v oblastech, kde jsou slabší?

8. Využívám ŠVP pro svou práci?

9. Daří se dodržovat Tématický plán?

7.1. Dlouhodobý plán školy

Součástí dlouhodobého plánu LMŠ Svatošky je dávat dětem i dospělým příležitost ke svobodnému růstu, vytvářet tolerantní, bezpečné a podnětné prostředí, které podporuje vznik kamarádství, probouzí zvědavost a přirozeným způsobem stimuluje získávání kognitivních a sociálních dovedností. Naším plánem je stát se sebevědomou, dobře viditelnou a důvěryhodnou organizací se vzdělaným, stabilním a adekvátně hodnoceným týmem průvodců. Součástí plánu je, aby průvodci i nadále na svém příkladu učili děti jednat v souladu s udržitelným rozvojem, v sociální, ekonomické a ekologické rovině. Chceme být i nadále vstřícným spolupracovníkem místních neziskových organizací a atraktivním cílem sponzoringu a další podpory. Naším cílem je, aby děti a komunita, kterou kolem sebe soustředíme, aktivně pomáhali rozvíjet všestranný vzdělávací proces a zajišťovali tak, že LMŠ Svatošky zůstává živým organismem. Aktuálně chceme vylepšovat a zútulňovat nové prostory, ve kterých se LMŠ nově nachází.

